

РЕЗЮМЕТА

на рецензираните научни публикации
на доц. д-р Ирен Йорданова Пелтекова,
на български и английски език,
представени за участие в конкурс за академична длъжност „професор“,
обявен в ДВ бр. 67 от 28.07.2020 г. от Софийски университет „Св. Климент
Охридски“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по
... (Физическо възпитание и спорт – баскетбол).

1 ГРУПА В – ПОКАЗАТЕЛ № 3: ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД – МОНОГРАФИЯ.

1. Ирен Пелтекова. *Оценяване на техническите умения по баскетбол. Професионална подготовка на учители по физическо възпитание и спорт.* (монография).

УИ „Св. Климент Охридски“, С. 2020; ISBN 978-954-07-4992-1.

www.unipress.bg.

Резюме: Монографията „Оценяване на техническите умения по баскетбол. Професионална подготовка на учители по физическо възпитание и спорт“, публикувана от издателството на „Св. Климент Охридски“, е в обем от 160 страници и е онагледена с 25 фигури в основния текст и с още 17 при описанието на нормативните тестове. В текста са използвани 24 таблици и още 7 при представяне на оценъчните скали. Използвани са 89 литературни източници на латиница и кирилица. Монографичният труд е разработен в четири глави, които условно са разделени в две части – теоретична и изследователска. Обект на изследване е учебният процес на обучение по баскетбол като специализирана част от цялостната подготовка на студенти – бъдещи спортнопедагогически специалисти. Предмет на изследване са параметрите на специфичните технически умения по баскетбол и тяхното оценяване.

Изследвани са 147 студенти, първи курс от специалност „Физическо възпитание и спорт“ в СУ „Св. Климент Охридски“. Изследването е проведено в продължение на седем години с начало 2012 г.

В първа глава – „Качеството на обучението на студенти със спортнопедагогическа насоченост“, се разглеждат въпроси свързани с: развитието на образованието във висшите училища в България; началото на физическото възпитание и спорт у нас; формирането на актуални, трайни и качествени компетенции у студентите – бъдещи учители по физическо възпитание и спорт, в рамките на университетската им подготовка; засегнати са въпроси свързани с ролята и мястото на баскетбола в общообразователната подготовка по учебния предмет ФВС и е направен кратък исторически очерк на обучението по баскетбол като учебна дисциплина в СУ „Св. Климент Охридски“.

Във втора глава – „Пътят на баскетболната игра от учебниците до спортните зали“, специално внимание е отделено на водещите спортно-научни тенденции при развитието на баскетболната техника през годините, методиката за обучение и синхронизирането между технико-тактическата и физическата подготовка.

В трета глава на книгата – „ Експериментална методика за развиване на техническите умения по баскетбол на спортнопедагогическите специалисти“ се представят анализите от емпиричното изследване. Получените стойности са подложени на вариационен, сравнителен и факторен анализ. В проучването е използвана извадка от 50 жени и 97 мъже, всички студенти от СУ „Св. Климент Охридски“. Събраният фактически материал засяга няколко направления: баскетболен опит, спортен опит в друг вид спорт, физическо развитие и ниво на владееене на техническите елементи от баскетболната игра. Изследвани са три показателя за физическо развитие и седем за баскетболни умения.

Четвърта глава е на практико-приложен акцент. В нея се дава отговор на въпроса за количественото оценяване на техническите умения по баскетбол. Представени са специфични нормативни тестове, методиката на измерване и оценъчните скали, които са разработени за мъже и жени.

Приносният характер се изразява в разработената специализирана система за оценяване и контрол на техническите умения по баскетбол по пол на студенти

от специалност „Физическо възпитание и спорт“ – бъдещи спортнопедагогически специалисти. Разработен, апробиран и внедрен в практиката е иновативен модел от осем специфични баскетболни теста. Моделът служи за оценка на нивото на владеене на основни технически умения по баскетбол, като към тях са оформени съответните оценъчни скали за мъже и жени.

Книгата „Оценяване на техническите умения по баскетбол. Професионална подготовка на учители по физическо възпитание и спорт е новост за спортната литература у нас в направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Физическо възпитание и спорт-баскетбол).

Монографията може да представлява интерес за университетски преподаватели, спортни специалисти, треньори, учители по физическо възпитание и спорт, състезатели, както и за всички, които проявяват интерес към проблематиката за оценяване на техническите умения по баскетбол.

2 ГРУПА Г – ПОКАЗАТЕЛ №5: ПУБЛИКУВАНА КНИГА НА БАЗАТА НА ЗАЩИТЕН ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“

2. **Ирен Пелтекова. Университетски баскетбол.** (Книга).

УИ „Св. Климент Охридски“, С., 2020. ISBN 978-954-07-4897-9.

www.unipress.bg

Резюме: Книгата „Университетски баскетбол“, публикувана от издателството на СУ „Св. Климент Охридски“, е в обем от 213 страници и е онагледена с 44 фигури и 12 таблици. Отделно в глава 5 „Баскетболни упражнения и кондиционна подготовка“ и раздел „Приложения“ са приложени за нагледно представяне на специфични баскетболни упражнения още 24 фигури, 23 рисунки и 7 таблици. Ползвани са 230 литературни източници, от тях 180 на кирилица, 31 на латиница и 19 интернет източника. Книгата е структурирана в пет глави, заключение, библиография и приложения.

В съдържанието на „Университетски баскетбол“ са представени най-съществените резултати, направените анализи и заключение от защитен

докторски труд през 2012 г. на тема „Методика на обучение по баскетбол в условията на университетското образование“.

За целта на научната разработка са изследвани 77 студенти от учебно-спортните (профилирани) групи по баскетбол от СУ „Св. Климент Охридски“, разпределени в четири групи. Тестовата батерия съдържа 20 показателя – 2 за физическо развитие, 6 за кондиционна подготовка и 12 за технически умения. Разработени са корелационно-структурни модели и са анализирани взаимозависимостите между спортния стаж и кондиционната подготвеност с признаците на физическото развитие и показателите на стрелбата в коша. Представени са два авторски методически модела за обучение по баскетбол, предложени са 32 баскетболни упражнения и упражнения за кондиционна подготовка.

Като най-голям принос в изследването са разработените два модела за обучение по баскетбол – единият по време на семестрите, другият по време на учебно-спортните практики на студентите, като вторият модел е единствен по рода си у нас до този момент. Особено ценен за практиката е предложеният набор от баскетболни упражнения за стрелба и кондиционна подготовка на студентите.

3 ГРУПА Е – ПОКАЗАТЕЛ №21: ПУБЛИКУВАНО УНИВЕРСИТЕТСКО УЧЕБНО ПОСОБИЕ, КОЕТО СЕ ИЗПОЛЗВА В УЧИЛИЩНАТА МРЕЖА

3. Ирен Пелтекова, Борислав Пелтеков. *Баскетболни състезания. Организационни насоки и съдийство.*

Учебно ръководство за студенти от СУ „Св. Климент Охридски“, С., 2020.
ISBN 978-954-07-4939-6.

www.unipress.bg

Резюме: Учебното ръководство „Баскетболни състезания. Организационни насоки и съдийство“, публикувано от издателството на СУ „Св. Климент Охридски“, е в обем от 138 страници и е онагледено с 45 фигури и 19 таблици. Учебното ръководство е резултат от многогодишен преподавателски и съдийски опит на авторите, прераснал в лекционен курс и завършен като учебно помагало за студенти.

В структурно отношение учебното ръководство е съставено от две части. Първите четири глави имат за цел да съдействат за по-добро усвояване на учебния материал и формиране на практически умения на студентите изучаващи задължителната дисциплина: „Организация на спортни прояви по спортни игри” в магистърска програма „Спортни дейности и туризъм”.

Другите четири глави са насочени към разширяване на знанията и подготовка на студентите от учебните групи по баскетбол от всички факултети на СУ „Св. Климент Охридски”. В учебното ръководство са обобщени и систематизирани теоретико-практически знания, чрез които ще се допълни подготовката на студентите.

Уводът, първа, втора, трета, четвърта глава и подточка 6.4 на шеста глава от ръководството са с автор Ирен Пелтекова. Пета, шеста (без под точка 6.4), седма и осма глава са с автор Борислав Пелтеков.

Учебното ръководство „Баскетболни състезания. Организационни насоки и съдийство” в много стегнат и систематичен вид представя видовете баскетболни състезания и съпътстващата документация при осъществяването им. Като ценен практически принос може да се посочи глава четири „Практически препоръки за учители по физическо възпитание и спорт” (стр. 87).

За първи път у нас в университетската литература се представят задълженията на длъжностните лица по администрирането на баскетболните срещи.

Предложеният учебен материал може да бъде в помощ на учители по физическо възпитание и спорт, преподаватели от висши училища, спортни организатори, аниматори, а също така на всички, които желаят да организират или участват в баскетболни състезания.

4 ГРУПА Г – ПОКАЗАТЕЛ №6: СТАТИИ И ДОКЛАДИ, ПУБЛИКУВАНИ В НАУЧНИ ИЗДАНИЯ, РЕФЕРИРАНИ И ИНДЕКСИРАНИ В СВЕТОВНОИЗВЕСТНИ БАЗИ ДАННИ С НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ

- 4. Iren Peltekova. *Research of the physical development of basketball students from Sofia University St. “Kliment Ohridski”.* (Проучване на физическото развитие на студенти-баскетболисти от СУ „Св. Климент Охридски”).
Trakia Journal of Sciences, Vol. 17, Suppl. 1, pp 742-746, 2019.**

ISSN 1313-7069 (PRINT);

ISSN1313-3551 (ONLINE). doi:10.15547/tjs.2019. s.01.120

<http://www.uni-sz.bg>

Indexed by: CROSSREF; DOAJ; ROAD.

Web of science

Резюме: В статията се представят резултатите от направено измерване на физическото развитие на студенти избрали спорт-баскетбол като задължителна учебна дисциплина. Измерени са ръст, тегло и е изчислен индекса на телесната маса (ИТМ). Всички участници в изследването са студенти от Софийския университет, редовна форма на обучение. Изследваните студенти са на възраст от 18 до 26 г. от различни факултети и специалности. Установените резултати се разглеждат спрямо пола и възрастта. Направени са две измервания – Тест 1 и Тест 2 (Т1 и Т2). Според получените стойности на ИТМ студентите са разпределени в четири категории: „здравословен диапазон“, „по-ниско от нормата“, „прекалено пълен“ и „тегло в повече“.

Според резултатите, получени при изчислението на ИТМ се установява, че при Т1 при жените и мъжете 66,2% от студентите се намират в „здравословен диапазон“, класифициран по индекса на охраненост. При Т2, този процент се увеличава на 68,8%. От студентите 14,3% при първото измерване са с тегло „по-ниско от нормата“. При жените този процент е по-висок – 18,2%, а при мъжете е 11,4%.

Ключови думи: учебни спортни групи, двигателна активност, спорт, телесна маса, здраве.

5. Iren Peltekova. *Targeting development of the specific conditional qualities of the basketball students.* (Целенасочено развиване на специфичните кондиционни качества на студенти трениращи баскетбол).

Trakia Journal of Sciences, Vol. 17, Suppl. 1, pp 736-741, 2019.

ISSN 1313-7069 (PRINT);

ISSN1313-3551 (ONLINE).doi:10.15547/tjs.2019.s.01.120

<http://www.uni-sz.bg>

Indexed by: CROSSREF; DOAJ; ROAD.

Web of science

Резюме: Настоящият доклад е провокиран от конкретната работа със студенти от СУ „Св. Климент Охридски“. Контингент на изследването са 77 студентите (мъже и жени), които са избрали да спортуват баскетбол в учебно профилирани групи в Университета. Докладът се базира на резултати от проведено спортнопедагогическо тестване, проведено на теренни условия. За установяване на нивото на специфичните кондиционни качества на студентите е използвана е международна тестова батерия „SPARQ“, специализирана за баскетболни играчи. Тестовата батерия съдържа седем теста: бързина, сила на горни крайници, взривна сила, силова издръжливост, гъвкавост, ловкост при баскетболно защитно придвижване.

Целта на изследването е да предостави информация за промените в нивото на специфичните кондиционни качества на студенти трениращи баскетбол в следствие на прилагане на специализирана подготовка. Резултатите от изследването са подложени на математико-статистическа обработка по програмата SPSS-19. Използван е дисперсионен анализ ANOVA за проверка на хипотезата за сравняване на три и повече извадки F–критерия на Фишер.

Анализът на резултатите потвърждава, че по всички показатели има значима промяна в групите и значима разлика между тях като с по-добри стойности са експерименталните групи.

Ключови думи: спорт, баскетболна подготовка, физически качества, методика, методи и средства.

5 ГРУПА Г – ПОКАЗАТЕЛ №7: СТАТИИ И ДОКЛАДИ, ПУБЛИКУВАНИ В НЕРЕФЕРИРАНИ ИЗДАНИЯ С НАУЧНО РЕЦЕНЗИРАНЕ ИЛИ ПУБЛИКУВАНИ В РЕДАКТИРАНИ КОЛЕКТИВНИ ТОМОВЕ

6. **Ирен Пелтекова.** *Технически грешки допускани от студенти при стрелба в движение в коша.*

Списание Наука & спорт, брой 5/ 2017, Година LXI, с. 161-168;

ISSN 1310-3393; стр. 169-177, 2017.

Резюме: В доклада се представят резултатите от изследване на техническите умения за стрелба в движение на студенти от спортни групи по баскетбол в СУ

„Св. Климент Охридски“. Обект на изследване е стрелбата в движение в баскетболния кош. Предмет на изследване са техническите грешки, които допускат студентите при изпълнението на стрелбата в движение. Използвани са методите контент-анализ, литературен обзор, педагогическо наблюдение и видео анализ. Постигнатите резултати са разработени в модел на матрична схема за регистриране на грешките и формиране на характеристика на движенията, с която се разделя цялостното изпълнение на стрелбата в движение. Общо регистрираните допуснати грешки са 20 на брой. Те са обособени в четири групи според установената характеристика, а именно грешки, допускани при движението на краката (8 бр.); при движението на ръцете (5 бр.); в положението на тялото (2 бр.) и в точката на прицелване (5 бр.).

Ключови думи: баскетбол, стрелба в движение, технически грешки, студенти.

7. Ирен Пелтекова. *Стимулиране на студентите да мислят за качеството на обучение чрез оценяване на преподавателите си.*

Изд. „Реторика и комуникации“; Електронно научно списание „Реторика и комуникации“, бр. 28, май 2017 г.

ISSN 1314-4464.

<http://rhetoric.bg/>; <http://journal.rhetoric.bg/>.

Резюме: Качеството на обучение във висшите училища е сред най-дискутираните теми в последно време. В статията се разглеждат въпроси свързани с атестацията на преподавателите и по-специално с мнението на студентите. Представено е описание на студенти за това как изглежда „Идеалният преподавател в XXI век“.

Обобщените резултати показват, че студентите са много взискателни към притежаваните от преподавателите професионални и личностни качества. Същевременно с това очакванията им са реални, конкретни и съответстват, в голяма степен, с длъжностната характеристика за преподавател във висше училище.

Основно студентите държат преподавателите им да са знаещи и позитивни. Отговорите им дават реална представа за недостатъчната комуникация и

търпението при преподаването и отразяват отговора на деликатния въпрос за обективността при оценяване на знатния им.

Проучването е проведено с 450 студенти от СУ „Св. Климент Охридски“. Обработени са 400 анкетни карти, използвани при атестиране на осем преподаватели от Департамента по спорт. Други 50 студенти са отговорили в свободен текст на въпроса: „Моето виждане за университетския преподавател е:...“. Тези студентите са от: Факултета по журналистика и масова комуникация, Биологически факултет, Геолого-географски факултет, Юридически факултет, Философски факултет, Стопански факултет, Медицински факултет и Факултета по математика и информатика. Обединяващ фактор при изследваните студенти е, че са посещавали учени групи по спорт – баскетбол.

Ключови думи: качество, обучение, преподаватели, атестация, студенти, мнения, характеристика.

8. Ирен Пелтекова. *Педагогическа комуникация в обучението по физическо възпитание и спорт.*

Изд. „Реторика и комуникации“; Електронно научно списание „Реторика и комуникации“ брой 17, април 2015.

ISSN 1314-4464.

<http://rhetoric.bg/>.

Резюме: Тази статия представлява опит да се анализира понятието „комуникативна компетентност на спортния педагог“. Търсят се отговори на следните въпроси: Има ли основание да се говори за разлики в поведението на спортния педагог провеждащ заниманията в спортната зала и учителя в класната стая? и Какви са разликите в комуникацията по време на състезание и учебно-тренировъчно занимание? Поставен е акцент и върху спецификата на вербалната и невербалната комуникация в спортната зала.

Ключови думи: физическо възпитание и спорт, комуникативна компетенция, спортен педагог, педагогическа комуникация, вербална и невербална комуникация.

9. Polina Vasileva, Iren Peltekova. *Successful performance of basketball teams depending on perception of coach leadership qualities.* (Успеваемост на

спортните отбори в зависимост от възприемането на лидерските качества на треньора).

KNOWLEDGE, International journal. KIJ, Vol. 34, No 6, pp.1587-1815.

<https://ikm.mk/ojs/index.php/KIJ/article/view/2317>

DOI: <https://doi.org/10.35120/kij34061795V>

Skopje, 2019, pp. 1795-1800.

ISSN 1857-923X (for e-version);

ISSN 2545-4439 (for printed version).

Global Impact and Quality Factor 1.822 (2017), 1.322 (2016), 1.023 (2015).

Резюме: Предмет на изследване са лидерските качества на треньори по баскетбол. Целта на настоящето изследване е да се установи има ли връзка между лидерските качества на треньорите по баскетбол и класирането на отборите.

В проучването са включени 12 женски баскетболни отбора – 6 италиански и 6 български. Италианските баскетболни клубове участват в шампионата на Unione Italiana Sport за всички (UISP), а българските в Националния университетски шампионат (НУШ). Изследвани са 172 души разделени на състезатели (n = 160) и треньори (n = 12).

За крайно класиране на отборите се счита за класирането в съответните първенства (Ломбардия в Италия и София в България). Евентуалните успехи на отборите след фазата на регионалното първенство (например, участие в националния шампионат или плей-оф за издигане в категория) не са наблюдавани.

Емпиричното изследване е проведено със специално трансформирана и модифицирана версия на „Многофакторен въпросник за лидерство“ (MLQ) разработен от Bass (Bass & Avolio, 1989). Анкетата съдържа общо 15 въпроса като пет от въпросите са насочени към три вида лидерство. Оценката включва скала от 0 до 4 за всеки елемент. Анкетата е преведена на италиански и български език. Инструментът се състои от две части. Първият компонент е самооценка на лидера (треньора) по отношение на неговия стил на лидерство, а вторият е оценка, направена от последователите (състезателките), отнасяща се до тяхното възприемане на поведението на лидера (треньора). Въпросниците са раздадени на някои отбори по интернет, а на други директно

на мястото за тренировка за попълване на кратка ръка и директно върнати на изследователя. Колекцията е осъществена едновременно в Италия и в България.

За обработване на получените данни са използвани корелационен анализ и множествен линеен регресионен анализ.

Анализът на резултатите показва, че класирането се влошава с нарастващите различия във възприятията на лидера (треньора) и последователите (състезателите) на стила на лидерство, упражняван предимно от лидера. Наблюдава се, че участниците, които получават ниски стойности на отклонения във възприятията, имат по-висока ефективност. Като се вземат предвид външните фактори, отбелязваме, че 43% от класирането на отборите се обяснява с различия във възприятията, възрастта, годините в екипа, броя на сменените отбори и часовете тренировки на седмица. Възрастните фактори, годините в отбора и количеството сменени отбори от всеки играч имат незначителен ефект върху класирането. Фактор, който показва по-голямо значение за представянето, са седмичните часове за обучение.

Ключови думи: класиране, баскетбол, състезатели, самооценка, лидерство

10. Iren Peltekova. *Assessment of the level of preparation of students through the Puffier and Dickson tests.* (Оценка на нивото на тренираност на студенти чрез тестовете на Руфиер и Диксън).

Activities in physical education and sport. International Journal of scientific and Professional Issues in Physical Education and Sport. APES.

Vol.7; №1/2017;

ISSN 1857-7687(print), ISSN 1857-8950 (online); p. 35-38, 2017.

Резюме: Безопасното физическо натоварване по време на спортните занимания по баскетбол изисква внимателен подход, които да е съобразен със здравословното състояние и работоспособността на сърцето на всеки студент, включен в тренировките. В интерес на обучението по баскетбол и здравето на студентите се проучва работоспособността на сърцето и възможностите за физическо натоварване на студентите, чрез теста на Руфиер и Диксън. Предварителното установяване на физическата подготовка на студентите, позволява на преподавателя да определи оптималното ниво на

натовареност по време на учебно-тренировъчното занимание по баскетбол, с която трябва да работи. Изследването е реализирано с 30 студенти от първи курс, записали се за баскетбол за учебната 2015/2016 г. в СУ „Св. Климент Охридски“.

В доклада се разкрива нивото на тренираност на студентите и се правят конкретни предложения за усъвършенстване на снемането на показателите на теренни условия в началото на всяка учебна година.

Ключови думи: студенти, баскетбол, физическа подготвеност, артериален пулс, индекс Руфийер-Диксан.

11. Iren Peltekova. *Anthropometric analysis and sport experience of students majoring physical education and sport.* (Антропометричен статус и спортен опит на български студенти учещи специалност „Учител по физическо възпитание и спорт“).

Research in kinesiology, International Journal of Kinesiology and Other Related Science.

APES (2016) Vol.6, No.2 pp. 199-202.

<http://fsprm.mk/apes-2016-vol-6-no-2/>.

Резюме: Докладът има за цел да разкрие средното ниво и вариативност на основните признаци за антропометричното развитие на български студенти и студентки обучаващи се за учители по физическо възпитание и спорт в СУ „Св. Климент Охридски“ и техният спортен опит в ученическа възраст. Поставен е акцент на спортните умения на кандидатите, като фактор за успешно и качествено обучение. Изследването е проведено с 49 студенти – 28 мъже и 21 жени, първи курс, посещаващи учебните дисциплини баскетбол и хандбал през 2013/2014 г. и 2014/2015 г.

Изследвани са антропометричните показатели – ръст, телесна маса и BMI. За определяна на спортния опит е направено допитване до студентите.

Резултатите от изследването са обработени чрез вариационен анализ и метод на индексите.

След анализ на резултатите е установено следното:

- Като цяло групата на студентите от специалност „Физическо възпитание и спорт“ е приблизително хомогенна по отношение на BMI и силно нехомогенна по отношение на ръста и телесната маса. Групата на студентките

от същата специалност е хомогенна по отношение на BMI и силно нехомогенна по отношение на ръста и телесната маса. Според средните стойности на BMI, студентите и студентките от специалност „физическо възпитание и спорт“ са в здравословния диапазон за възрастта си.

- Голям процент от мъжете студенти (75%) имат спортен опит придобит през ученическа възраст, но останалите 25% не са практикували никакъв спорт. Голям процент от студентките (76,2%) имат спортен опит придобит през ученическа възраст, но останалите 23,8% не са практикували никакъв спорт.

- Най-практикуван спорт от мъжете студенти от специалност „физическо възпитание и спорт“ при СУ по време на ученическите им години е футболът. Най-практикувани спортове от жените студенти от специалност „физическо възпитание и спорт“ при СУ по време на ученическите години са баскетболът и волейболът.

Ключови думи: студенти, учители, физическо развитие, спортен опит, предпочитан спорт.

12. Ирен Пелтекова. 90 години баскетбол в СУ „Св. Климент Охридски“ – история и традиции в университетското образование.

МНК „Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: теории, технологии, управление“ – КИТЕН, Сборник научни доклади, Трета книга. Изд. ЕКС-ПРЕС – Габрово. ISBN 978-954-490-643-6, стр. 166-170. 2019.

Резюме: В доклада са представени исторически справки за баскетболната дейност в СУ „Св. Климент Охридски“ от 1929 г. до 2019 г. Докладът се базира на документи и справки достигнали до наши дни. Представено е кратко класиране на отборите и преподавателите, които са работили през тези години като треньори по баскетбол.

Ключови думи: история, баскетбол, класиране, преподаватели, треньори, студенти

13. Ирен Пелтекова. *Оценка на показателя гъвкавост на студентки от учебно-спортни групи по баскетбол.*

Сборник доклади. МНК „Педагогическото образование – традиции и съвременност“. Велико Търново 17-18.11.2017 г. Ай енд Би, ISSN 2534-9317, с. 43-48. 2017.

Резюме: Целта на изследването е да се установи има ли разлика в резултатите на показателя гъвкавост между студенти – мъже и жени на възраст 18 – 26 г., практикуващи баскетбол. Изследвани са 30 мъже и 15 жени, всички от баскетболните групи на СУ „Св. Климент Охридски“. Измерените стойности са направени с три теста.

Получените резултатите показват, че жените превъзхождат мъжете по отношение на гъвкавостта. При Тест_1 (дълбочина на наклона) в групата на мъжете $\bar{X}=+4,57$ cm, а при жените $\bar{X}=+15,67$ cm. При Тест_2 (наклон от седеж със събрани крака) съответно $\bar{X}=+5,3$ cm за мъжете и $\bar{X}=+16,87$ cm за жените и при Тест_3 (наклон от седеж с разтворени крака на 30 cm) $\bar{X}=+5,6$ cm за мъжете и $\bar{X}=+18,87$ cm за жените. При трите теста получените разлики са с висока статистическа значимост ($\alpha\approx 0,000$). При мъжете $X_{\max} = + 28$ cm, а $X_{\min} = - 8$ cm. При жените $X_{\max} = +34$ cm, а $X_{\min} = +5$.

Ключови думи: гъвкавост, баскетбол, студенти, мъже, жени, спортни групи.

14. Ирен Пелтекова. *Студентската позиция за облика на университетския преподавател в СУ "Св. Климент Охридски.*

МНК. Теория и практика на психологическата подготовка на специалиста в университета. Сборник с научни доклади. Китен 2-6 септември-2016, Изд. ЕКС-ПРЕС, Габрово.

ISBN 978-945-490-510-1; с. 492-497, 2016.

Резюме: В проучването се прави опит да се достигне до по-задълбочено виждане за очакванията на студентите от обучението си във висшето училище и от своите преподаватели. Изследването е проведено със студенти от СУ „Св. Климент Охридски“ от първи до пети курс учещи в различни факултети на Университета. Студентите разкриват своите виждания за учебния процес и за качествата на университетския преподавател. Анализът на резултатите помага

да бъде съставен обобщен портрет на типичния университетски преподавател, върху основата на студентското мнение и разбиране. Изследването е част от по-голямо международно проучване. Въпросниците съдържат по 23 въпроса и са попълнени от 89 студенти, записали се за „спорт-баскетбол“ през учебната 2015/2016 г.

Резултатите дават ценна информация за желанния облик на университетския преподавател. По специално, резултатите от проучването показват, че студентите искат техните преподаватели да са авторитетни фигури с безспорни знания, да са инициативни, комуникативни, позитивни, достъпни, възискателни и обективни в оценяването.

Ключови думи: преподаватели, студенти, визия, софийски университет, очаквания.

15. Ирен Пелтекова. *Плътност на практическото занимание по баскетбол при обучението на студенти.*

Осма международна научна конференция „Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта“, СУ, Департамент по спорт, С., УИ. “Св. Кл. Охридски”, ISSN 1314-2275; с. 64-69, 2016.

Резюме: Докладът се опитва да изведе педагогическите аспекти на проблема. В началото представя и анализира общите изисквания, свързани с плътността на заниманията по спорт и по специално по баскетбол. Изведени са основните очертания на характеристиките на различните части на баскетболната активност за 90 минути. Продължителността е измерена в обща и моторна плътност. Те са представени в проценти. Изследването е проведено в университетски условия със студенти от профилирани групи по баскетбол. Резултатите от изследването показват, че общата плътност (ОП) в контролната класа в баскетбола е 90,26%, а моторната (двигателна) плътност (ДП) е 73,30%. Това са показатели за качество и оптимално организиран баскетболен клас.

Ключови думи: баскетбол, студенти, части от урока, плътност на дейността, качество на обучението.

16. Анжелина Янева, Марина Недкова, Боряна Туманова, Евгени Йорданов, Антон Хиджов, **Ирен Пелтекова**, Иванка Кърпарова, Георги Игнатов. *Статистическа извадка на данни от изследване по научен проект за физическото развитие и дееспособността на студентите от Софийския университет.*

Седма международна научна конференция. Сборник "Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта",

УИ „Св. Климент Охридски“, С., 2015., стр. 7 – 10. ISSN 1314-2275.

Резюме: Статията представя организацията за провеждане на изследователски проект, финансиран от бюджета на Софийския университет за изследване на физическото състояние и работата на студентите в университета. Представени са данните за разпределението на учениците в училищата, спорта, възрастта и полът като основа за следващия етап на обработка и интерпретация на резултатите.

Ключови думи: ученици, спорт, физическо развитие, физически възможности.

17.Ирен Пелтекова. *Тенденции в интересите на студентите към учебно-спортните лагери на море.*

Сборник от конференция. Седма международна научна конференция „Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта“, СУ, Департамент по спорт.

УИ. “Св. Кл. Охридски”, С., стр. 83-91, 2015. ISSN 1314-2275.

Резюме: В доклада се разглежда мнението на студенти за организирането и провеждането на спортен лагер и различните спортни дейности, включени в лагера. Посочени са факторите, които влияят на студентите при вземането на решение дали да участват или не в такива спортни лагери. Посочени са предпочитаните спортове, за които те биха искали да се организират курсове по време на спортните лагери на морския бряг.

Обсъжда се въпросът за дейността на преподавателите и отношението им към студентите.

Целта на изследването е да се изследват настоящите спортни интереси на учениците в образователно-спортните лагери, които се провеждат на морето.

Проба от изследването са 40 студенти, които са участвали в образователно-спортния морски лагер "Лозенец - 2015". Използваният метод е директното индивидуално изследване със специално разработен въпросник с 14 въпроса. По-голямата част от участниците (84%) заявяват, че продължителността на спортния лагер е достатъчна, 46% от тях ще участват в следващия спортен лагер независимо от периода на провеждане, но 19% смятат, че времето не е много удобно за студентите.

Студентите са готови да участват в кратки курсове през летния лагер в следните спортове: плуване, плажен тенис, тенис, ориентиране, сърф, кану, бойни изкуства (тае-бо, кикбокс, джудо), баскетбол, волейбол и футбол.

По-голямата част от студентите - 57% смятат, че ще се възползват, ако спортните летни лагери са включени в учебните програми на техните основни, 24% казват, че това не е добра идея, докато 19% изразяват различни мнения за и против такова решение.

Ключови думи: спорт, студенти, спортни лагери на море, фактори.

18. Ирен Пелтекова. *Формиране на компетенции на студентите с професионална квалификация „учител по физическо възпитание“ в процеса на практическото им обучение.*

MNC, Kiten. "Psychological and pedagogical problems for the development of the professional's personality in the conditions of university education" Collection of scientific articles - first book, volume one, ISBN 978-954-490-448-7; Ed. EX-PRESS - Gabrovo, pp. 464–468, 2014.

Резюме: Обучението на учители по физическо възпитание изисква специална практическа подготовка по различни видове спорт. Доброто практическо обучение помага за формирането на професионални компетенции.

Учебният план, по който протича обучението е основа за осъществяване на качествено обучение. В доклада е направен анализ на учебния план на специалност „Физическо възпитание и спорт“ ФНПП на СУ „Св. Климент Охридски“.

19. Ирен Пелтекова. *Студентите от Софийския университет за ролята на преподавателя в спортния колектив.*

МНК “Формиране на гражданина и професионалиста в условията на университетското образование”, Сборник научни статии – том 2, първа книга, ISBN 976-954-490-336-7, Изд. ЕКС-ПРЕС - Габрово, с., 314-318, 2012.

Резюме: В доклада се разглежда спортният колектив (профилирана група, отбор) като малка социална среда, в която са включени до 25 човека, ръководени от спортен педагог. Подчертана е ролята на спортния колектив като възможност за постигане на лични и отборни успехи. Дефинирани са индивидуалните типове възприятие на спортния колектив от студентите от профилираните групи по баскетбол в СУ. Това помага да се разберат по-добре междуличностните отношения в колектива. Разгледани са следните типове възприятие: колективистичен, индивидуалистичен и прагматичен тип възприемане на спортния колектив.

20. Iren Peltekova. *Личностно-професиональные особенности деятельности тренера и преподавателя по баскетболу.*

(Personal and professional features in the activities of basketball coach and lectures).

XV Юбилейная международная научно-практическая конференция «Наука–образование–профессия: системный личностно-развивающий подход». УДК 159.9; ББК 74+72я43.

Сборник статей «Наука – образование – профессия: системный личностно-развивающий подход» / Под общ. ред. Л.М. Митиной. – М.: Издательство «Перо», 2019. – 559 с. [Электронное издание].

ISBN 978-5-00150-267-8 (pp 366-369).

Резюме: Статията е посветена на подготовката на треньорите и преподавателите по баскетбол. Изследването на автора показва, че основна страна при провеждането на качествена подготовка на бъдещите спортни педагози е придобиването на многослойни знания в съчетание с личностни качества, които се проявяват в сложни психо-педагогически действия. Тези

17_ Резюмета на публикациите на български и английски език

17_Summary of peer-reviewed scientific publication

доц. д-р Ирен Пелтекова/Assoc. Prof. Iren Peltekova, PhD

сложни действия трябва да се са съобразени и адаптирани спрямо възрастта на спортиста и ученика и да бъдат подчинение на целите на обучение.

Ключови думи: професия, треньор, преподавател, баскетбол, професионални компетенции, личностни качества.

15.09.2020 г.

София

Подпис:.....

Доц. д-р Ирен Йорданова Пелтекова